

Ben Shapiro

**Jak zachránit
západní
civilizaci**

LEDA
2020

OBSAH

	Úvodem	9
1	Cesta za štěstím	27
2	Z vrcholu hory	48
3	Z prachu země	69
4	Stáváme se pospolitostí	86
5	Obdarování svými stvořiteli	106
6	Účel zabíjení, vražedná kapacita	131
7	Jak předělat svět	158
8	Po velkém požáru	201
9	Návrat pohanství	228
	Závěr: Jak stavět	260
	Poděkování	269
	Použitá literatura	271
	Rejstřík	298

ÚVODEM

V této knize předkládám čtenářům dvě velké záhady.
Odkud pochází náš blahobyt?

A co se to s námi stalo, že si chceme zkazit život?

Od úsvitu dějin až do nedávné doby žili lidé v extrémní chudobě, trpěli hladem a ohrožovala je nepřátelská příroda i sousedé. Život býval krušný, krutý a krátký. Ještě před sto lety se ve Spojených státech amerických deset procent dětí nedožilo ani prvního roku života a v ostatních zemích světa to bylo ještě mnohem horší. Jedna matka ze sta přišla při porodu o život.

Dnes už se rodičky o svůj život obávat nemusejí, počet ohrožených matek klesl o devadesát devět procent¹, děti přežívají porod i mládí a lidé se běžně dožívají osmdesáti roků. Naprostá většina Američanů se pohybuje v klimatizovaném prostoru, vlastní automobil, počítač, mobilní telefon a nejméně jeden televizní přijímač. Nedostatek potravin se stal dávnou, téměř nepředstavitelnou minulostí. Hravě se domlouváme napříč

kontinenty na vzdálenost tisíce mil a jedním kliknutím nakupujeme zboží z celého světa, aniž bychom museli opustit svůj příbytek.

A co teprve naše svobody! Americké děti se nemusí obávat mučení a vražd ani nebezpečí, že je rodiče prodají do otroctví. Lidé u nás nežijí ve strachu ze všemocné policie, nikdo je neomezuje a nekontroluje jejich každodenní život, nehrozí jim zatčení za víru nebo za šíření nesprávných názorů. Neexistují diskriminační zákony ani rasová a genderová omezení ve výběru profese nebo zaměstnání. Občanský zákoník nedává přednost žádné etnické nebo náboženské skupině obyvatel. Můžeme si zvolit životního partnera, mít libovolný počet dětí a založit si vlastní podnik. Očekáváme, že zemřeme bohatší, než jsme byli v den svého narození.

Samozřejmě, nežijeme v dokonalém světě, ale nepochybně je to ten nejlepší, jaký kdy lidstvo poznalo. Proto bychom se měli pokusit odhalit jeho tajemství, zjistit, jak jsme jej dokázali vybudovat a co zavinilo, že jej dnes hodláme zničit.

Tvrdá data vypovídají, že se v poslední době v Americe radikálně zvyšuje počet sebevražd, protože čím dál větší počet lidí trpí těžkými depresemi. Daleko větší nebezpečí než automobily na silnicích představuje předávání drogami. Závratně klesá počet sňatků i narozených dětí. Proč utrácíme tak ohromné částky za luxusní zboží, když nám evidentně nepřináší žádné potěšení? Spiklenecké teorie dnes potlačují rozum a subjektivní

pocity nahrazují úsilí o objektivní pohled na věc. Fakta jsou vytlačována emocemi a naduté sebevědomí se nestará o logiku.

Ještě nikdy od občanské války nebyla americká společnost tak zoufale rozhádaná. Volby v roce 2016 prokázaly, že 43 % voličů se sice pozitivně vyslovilo o Hillary Clintonové a 38 % o Donaldu Trumpovi, avšak pouze 36 % považovalo Clintonovou za důvěryhodnou osobu a 33 % soudilo podobně o Trumpovi. Více než polovina obyvatel (53 %) se obávala zvolení Clintonové a ještě o něco větší počet lidí se přímo děsil nástupu Trumpa (57 %). Nikdy v našich dějinách nestáli proti sobě tak šíleně nenávidění kandidáti na prezidentský úřad.²

Ve volebním duelu de facto omezeném na dvě osoby nezbytně každý z nich získal miliony podporovatelů. Ovšem většina příznivců každého z obou kandidátů s ním nebyla úplně spokojena. Tito lidé ale nepřičetně napadali voliče z opačného tábora a mnozí kvůli tomu dokonce přestali mluvit se svými přáteli a příbuznými. Jak je tohle možné? Podle průzkumu veřejného mínění Pew Research z července 2017 se 47 % voličů, kteří se označili za liberální demokraty, přiznalo, že budou mít velké potíže, aby nadále udržovali přátelské vztahy s lidmi z Trumpova tábora. Mezi konzervativci, kteří jsou tradičně tolerantnější, se našlo pouze 13 % nesmiřitelných. Není ovšem jisté, zda by se poměr nezměnil, kdyby Trump prohrál. Je ale příznačné, že prakticky polovina (47 %) voličů Clintonové nemá mezi svými

známými ani jediného příznivce Trumpa. Překvapující je i statistický údaj, že 68 % demokratů pocítuje v rozhovoru s politickým oponentem „tíseň nebo přímo frustraci“ a 52 % republikánů na tom nejsou o nic lépe.³ Co se to s námi najednou stalo?

Tento hluboký rozkol společnosti nezapadá do běžného politického klání, jak jsme na ně byli zvyklí. Američané ztratili důvěru v klíčové instituce státu, ta podle průzkumu Gallupova ústavu klesla na 32 %. Jen 27 % občanů důvěřuje bankám, pouze 20 % novinám, 41 % církevním institucím, pouhých 19 % federální vládě a 39 % zdravotnickému personálu.⁴ Pouze třetina obyvatel respektuje autoritu učitele, pouhých 18 % uznává autoritu vedení velkých firem a Kongresu už nevěří téměř nikdo – zanedbatelných 9 %.⁵ Stále ještě důvěřujeme policii, ale i její podpora pomalu klesá, zejména mezi demokraty.⁶ Všeobecné přízni se těší už jedině armáda, což je celkem pochopitelné, když se stará o společnou obranu.⁷

Co je ještě smutnější: přestali jsme také věřit jeden druhému. V roce 2015 už jen 52 % občanů důvěřovalo svým sousedům, mezi černochoy to bylo 31 % a mezi Jihoameričany 27 %. Dnes už pouze 46 % lidí alespoň jednou za měsíc navštíví souseda, v roce 1974 to bylo 61 %.⁸ Nedávný průzkum prokázal další propad důvěry občanů: těch, kteří si myslí, že „většinu lidí lze věřit“, je pouze 31 %.

Rostoucí počet Američanů se vyjadřuje negativně i o demokracii. V říjnu 2016 se v jednom průzkumu

40 % občanů přiznalo, že „v ni už moc nevěří“ a dalších 6 % prohlásilo, že v ni důvěru tak jako tak nikdy neměli. Dohromady je to téměř polovina všech obyvatel, a tak se nelze divit, že pouze 31 % dotázaných vyjádřilo ochotu v případě prohry svého kandidáta uznat výsledek hlasování a 80 % nepochybuje, že je Amerika rozpolcena jako *nikdy* ve svých dějinách.⁹ A to máme za sebou plnokrevnou občanskou válku, střety kvůli segregačním zákonům a domácí terorismus šedesátých let 20. století.

Rozkol zasahuje především veřejnou sféru. Dnes už ani fotbalové utkání nelze v klidu sledovat, aniž by se do toho vložily debaty o protestech proti národní hymně, dokonce ani zábavní televizní pořady se neobejdou bez hádek o zastoupení žen, ba mnohdy se politice a volebním kampaním nedokáží vyhnout ani církve a bohoslužby. Často se handrkujeme o nicotnosti – a čím jsou pošetilejší, tím ostřejší slovní bitky vyvolávají.

Co se to s námi proboha stalo?

Na tuto otázku existuje několik módních odpovědí.

Komentátoři často vidí příčinu politického a sociálního rozvratu v růstu ekonomické nerovnosti, v propastném rozdílu v příjmech. Domnívají se, že se příliš mnoho Američanů cítí poškozeno globální ekonomikou a že jako lék připadá v úvahu pouze mírný protekcionismus nebo vyšší míra přerozdělování národního důchodu. Podle jejich názoru není přijatelné, aby jedno

procento občanů vlastnilo kapitál, jenž odpovídá hodnotě majetku všech ostatních. Poukazují na ohromný rozdíl v životní úrovni měst a venkova i na rozdílný růst průměrných platů tzv. „bílých a modrých límečků“.

Takové ekonomické zjednodušení není na místě. Americká vyšší střední vrstva vzrostla z 12 % v roce 1979 na dnešních 30 % (2014).¹⁰ Poměrné rozvrstvení příjmů se nijak zásadně od sedmdesátých let nezměnilo.¹¹ V minulosti jsme několikrát prožívali těžké časy, dnes máme čtyřprocentní nezaměstnanost a rekordní růst akcií. Paradoxně ani Světová hospodářská krize v letech 1929–33 nerozdělila Američany tak, jak to pocítujeme dnes, a hospodářství od úvěrového propadu roku 2009 opět docela slušně roste. Cyklické ekonomické změny zatím nikdy nezastavily křivku dlouhodobého růstu příjmů všech vrstev společnosti. To, co rozštěpilo národ, tedy rozhodně nebyly peněženky.

Ale co náš starý problém rasy? Americké politické konflikty se často považují za zástupný jev zasutého rasistického komplexu. Podle černošského spisovatele Ta-Nehisiho Coatese byl Barack Obama poslední nadějí černé Ameriky, „šampión snů, představ a příležitostí černochoů“¹², kdežto volba Donalda Trumpa představuje zavilou pomstu bělošských obyvatel. Pro ně nemá bleďá tvář pouze symbolickou hodnotu, představuje barvu moci. Jak nedávno emotivně napsal: „Trump přece není sám. Jeho předci vynášeli svou bílou pleť jako rodový talisman a on jej rozlomil a vypustil z něj tajemnou

sílu.¹³ „Černým Američanům,“ argumentuje autor, „neustále fučí vichr do tváře a ohaří jim šlapou na paty... Od svého zrodu má Amerika v genech rabování černošských životů, potvrzují to celé dějiny, kořistnictví je jejím dědictvím, cítěním i myšlením a do konce našich dní nám nezbývá, než se k tomuto výchozímu nastavení stále vracet.“¹⁴

Rasistická extrémní pravice Alt-right s Coatesem radostně souhlasí, byť z opačného extrému, jako by šlo o fotografický negativ: většinová společnost se sice stala obětí politiky rasové identity menšin, ale bělošská Amerika stále ještě neztratila svou sílu, liboval si Richard Spencer v rozhovoru s časopisem *The New York Times Magazine*: „Nepochybuji, že levičáky snadno porazíme.“¹⁵ Alt-right nahlíží na svět prizmatem rasového zápasu a doufá, že ve finále nakonec zvítězí.

Ve skutečnosti rasové rozdíly mezi lidmi současnou krizí vůbec nevysvětlují. Je sice pravda, že ve Spojených státech, které mají za sebou otroctví a segregační zákony Jima Crowa, rasové napětí vždy existovalo, ale co se týče rovnosti a snášenlivosti jsme na tom dnes tak dobře, jako žádná jiná společnost na světě. Ještě v roce 1958 nevadila smíšená manželství pouze 4 % Američanů, v roce 2013 to bylo už 87 %¹⁶, zároveň 72 % bělochů považovala vztahy mezi rasami za dobré, a co je ještě důležitější, mezi americkými černochoy tento názor sdílelo celých 66 %. Co se to s námi stalo, že během posledních let vypukly tak krvavé a brutální rasové

bitky a společnost se propadá do slovní kmenové války? V červenci 2016 považovalo situaci za únosnou už jen 53 % občanů.¹⁷ Společnost je nepochybně rozeštvaná, ale těžko lze za její rozkol vinit náhlé vzednutí rasismu.

Třetí módní vysvětlení národní dezintegrace označuje za hlavního viníka nové technologie, respektive internet a vliv sociálních sítí. To ony nás rozdělily do bublin stejně smýšlejících, posloucháme jen hlasy těch, s nimiž souhlasíme, čím dál víc nám chybí normální společenská interakce. Počítač nás izoluje od kontaktu s lidmi, vyhýbáme se jeden druhému, místo dialogu posilujeme své vlastní názory a přestáváme považovat oponenty, s nimiž nesouhlasíme, za své bratry a sestry. Mostafa El-Bermawy (wired.com) se domnívá, že „Facebook a vyhledávač Google natolik personalizovaly internet, že vytvořily zvukotěsné názorové ostrůvky... a tak se propadáme do tunelu, aniž si to uvědomujeme.“¹⁸

To je docela lákavá teorie, avšak podle výzkumů profesorů ekonomie z univerzit Stanfordu a Brownu nemá přesvědčivý základ. Podle nich se „politická polarizace totiž týká především skupin, které sociální sítě téměř nevyužívají“,¹⁹ prochází napříč demografickou stratifikací obyvatel, a to bez ohledu na čas strávený na sítích.²⁰

Možná ještě lákavější je představa, že nejdůležitější ze všeho je lidská přirozenost, a ta se z nějakého důvodu probudila. Lidé mají kmenový instinkt, jsou chamtiví a popudliví. Mistrně to vylíčil Jonah Goldberg

v *Sebevraždě Západu*. Na nějaký čas se nám podařilo tyto pudy potlačit a tomu zázraku snášenlivosti se říkalo osvícenství.²¹ A Steven Pinker, autor *Osvícenství dnes*, mu radostně přitakává: „V období, kdy vítězila věda a humanismus, víra v rozum a pokrok, vznikl moderní svět, racionalita nahradila iracionalitu.“²² Goldberg ale považuje ideál tolerantního osvícenství za nepřírozený a současnou krizi společnosti chápe jako kmenovou reakci. Pinker souhlasí.

Taková odpověď bohužel také nic nevysvětluje. Jestliže se lidské přirozenosti protiví liberalismus, kapitalismus, humanismus a věda, jak to, že se moderní svět rozvíjel s tak ohromnou energií? Co vlastně způsobilo takový rozkvět liberální civilizace? A co je ještě závažnější, tato teorie nevysvětluje, jaké mocné síly ji dnes usilují zničit a proč se neobjevily už dřív během posledních dvou století?

Obě otázky se navzájem doplňují, a já se pokouším v této knize dokázat, že západní civilizace rozumu a vědy má hluboké kořeny, na něž jsme zcela zapomněli. Odhazujeme to nejlepší, co máme, protože už jsme zapomněli, co je základem našich hodnot.

Dlouho jsem přemýšlel, proč se tak navzájem popuzujeme, až mi jednoho dne přinesl odpověď život sám.

Koncem roku 2015 jsem zahájil přednáškovou túru po amerických univerzitách. Jako první jsem po výbuchu celonárodních protestů *Black Lives Matter* (Na

černošských životech záleží) navštívil univerzitu ve státě Missouri. Hnutí protestovalo proti vedení školy a kvůli izolovaným a zcela nepodloženým obviněním z rasismu znemožnilo, aby místní tým odehrál dojednaný fotbalový zápas. Studenti zahájili protestní hladovku, obsadili areál vysoké školy a zamezili přístup novinářům. Jedna profesorka, Melissa Clicková, se nechvalně proslavila, když je požádala, aby fyzicky napadli studentského reportéra.

Ve svém projevu, který pak za jediný týden shlédlo na internetu půl milionů diváků, jsem konstatoval, že je správné, když se lidé dobré vůle staví proti rasismu, ale mlhavé paušální obviňování z jakéhosi institucionálního předsudku a bělošského privilegia může dokonce i zakrýt konkrétní zlo individuálního činu a pomlouvá celou naši společnost. Přednáška proběhla hladce, přestože se protestující studenti pokoušeli zapnout protipožární zařízení. Ani otázky a odpovědi tehdy nikdo nerušil.

Uplynuly tři měsíce a přišlo překvapení.

Naplánoval jsem si projev ke konzervativním studentům *Young America's Foundation* (Nadace mladých Američanů) na kalifornské státní univerzitě v Los Angeles. Dva měsíce před mým vystoupením jsme se s kolegy doslechli, že se objevily první známky protestů. Týden před mým příjezdem prezident univerzity přednášku zrušil. To ale v Americe zatím nejde jen tak a já se rozhodl, že se nenechám odradit a budu hájit své právo